UNU

Geo BOGZA ■ Victor BRAUNER ■ F. BRUNEA ■ Ion CALUGARU ■ Al. DIMITRIU-PAUŞEŞTI ■ Gheorghe DINU ■ Al. MARIUS ■ M. H. MAXY ■ MOLDOV ■ Saşa PANA ■ Pierre REVERDY ■ Stephan ROLL ■ Claude SERNET ■ Ilarie VORONCA

Anul II No. 20 Decembrie 1929 Lei 5

PUNTEA PESTE O LACRIMA

In sîngele scurs prin subterane inima e un felinar sau o colivie uitată printre păsări fosforescente. O pendulă prin ziduri macină ruleta umbrelor şi aşteptarea înapoia rotiţelor e un tic-tac pipăind orbii unui drum convex, deşi, după grilajul reveriei, o procesiune de pietoni uimiţi păşeşte spre săbiile ovale ale unui destin precis şi acelaş. Violetă desfacere şi dureroasă de păuni în gîtlejul ocheanului ascuns în gesturile dezolate, în pilnia de cenuşă picură minutul amar de frunze, cînd pădurea se suflecă în anotimp ca un flux spre naufragiul nostru, ca o bestie dinaintea fricei. Un ciorchine de inimi pulsează sîngele verde din memorie stăruind prin arbori, întinde praştia rădăcinilor îndepărtînd pe o mare de înfrîngeri imanente, corabia de flăcări, steagurile purtate în privirea fără reflex pentru curajul metalelor. Iată cameleonul monezilor schimbînd mişcarea în altare a indivizilor, iată manivela bancnotelor strîngînd în faldul cifrelor cerul care nu cunoaşte decît un imens zero; iată un clopot se zmuceşte din gîtlirea de cristal a turlelor şi se sfărîmă în ruine, unde petele de cerneală s'au transformat în lilieci, într'un baldachin de viţă funebră şi un dangît se cariază în urechile surde ale pietrelor. Tiptilă prin lacuna pomilor, prin tunelul gînginiilor se insinuiază pînda toamnelor cruciate. Inserarea zvîrle păsări de aluminiu pe mîini şi paşii laţi şi pe o muche între peşti cuceresc o scară spirală spre un turn de fenomene colorate unde lucrează zugravii frunzelor, sau colecţionarii de ecouri.

Biliardul cu zilele vieţii e între noi, ciocnind evenimentele monotone, populînd un ţinut locuit de gropi, crescut pe lugere, cu demoni ascunzînd sub epoci de bureţi pachetele cu dinamită. Într'o forfoteală de fulgere reci, se ascute o lamă care se rupe mereu în nepăsarea eroilor hrăniţi cu libelule. Poate nu cunosc nici un mister şi în timp ce eu sunt acelaş cu tine se poate ca tu să fi acelaş cu altul. Ori ce clipă e o invitare în depărtări, un pas alunecă într'o plecare aceiaşi, o uşă se deschide largă într'o oglindă şi eşti fără putinţă de scăpare decolorat de tine însuţi. Te opreşti la răscruci şi singur te priveşti ca doi protivnici. Pe o stîncă un vultur din două culori aceleaşi, turteşte sub ploape zarea unde mâna ta caută un obiect de o utilitate pierdută. Din draperia plusurilor de aier un catarg se înalţă într'o spumă de granit, încălcînd un parapet şubred sub care dorm, sub care dormiţi, voi scumpii mei fraţi fără braţe, sub care o femeie destramă cu degetele ei licurici, ierburile răbufnesc în drumurile evitate, în buchetul doar amintit de ape. Din flori, din bănci, din priviri n'a mai rămas decît o băltoacă de parfum. Un pantof murmură în clepsidra, în urzeala drumurilor; un pantof coase ca un ac floarea de o stea, descoase hainele ultimilor călători cu mîinile ucise de inele de plumb, toate feţele nopţii, toate ameninţările ei sunt întoarse spre şoldurile lor biciuite, pieţele cu strada bîntuită de umbre, musafirii vineţi morţi lîngă ferestre dintr'o cauză care nu se va cunoaşte decît la autopsia vulcanilor stinşi printre ceştile cu toarte de zinc, prin claviature izbind aripile păsărilor moarte de tăcere.

Eleonora!... Numele tău mi-l'am amintit după o peregrinare de evenimente viitoare, după ce-am dus pe umeri grămezile de lanţuri ruginite printre asasini, după ce-am consumat toate satisfacţiile deşarte. Un castel iluzoriu, un castel clătinat pe piscul unui crin flagelat de desnădejdi, desparte doi oameni paraleli cu privirile împlîntate pînă în prăsele unul-celuilalt. Ziua s'a depărtat ca o hîrtie dusă de vînt printre bănci, părul s'a urnit într'o cuoare de fier apăsînd cu o cătuşă despletirea spre o flacără de istre necunoscute. Gîndul murmură citind departe un caiet de stenografii ciudate, de vîrste neidentificate, de răzbunări, de odă de porţelan; gîndul se încuie într'o colivie de raze unde pluteşte peste un umăr de silex, o ameninţare de vegetaţii vertiginoase. Privirea ta Eleonora se acoperă de pene, în schimb, privirea ta e o subterană cu intrări neştiute, o privire cu uşi secrete şi'n îmbrăţişarea noastră se întinde o stepă aridă, aşteptînd să isbucnească de undeva o cavalcadă de ape, de pietre, de păduri teatrale, de valuri ca o invazie de blănuri. Iată balcoanele abandonate cum se umplu de femei colorate şi culori cari se sparg ca porţelanele subţiri, femei căutînd sub lună un cîntec ca pe o ghitară fără corzi, căutînd un pericol pentru pielea lor fără nici o cută. Singur un braţ e despuiat şi încăpător ca o veşnicie lîngă tine.

Viaţa pătrată în odăi, visarea pierdută printre mobile monotone, fotografiile şterse din cadre, fereastra unică şi redusă, cu plutirea norilor grei de draperia, şi de ameninţarea furtunilor — iată viaţa ta, iată inima. Inima ca o ladă de şerpi muşcîndu-se reciproc; inima ca o catedrală de ornice cari au stat, de ornice cu rotiţele mîncate de nelinişti, de ezitări, de îngenunchierea printre ruine; ornice plutitoare ca undele. Un demon stinge din glastră în glastră florile de la căpătîiul bolnavilor; un demon pune lîngă perna fiecăruia albumul de oglinzi spălăcite al zilelor tale, din care a mai rămas un ecou mai blînd ca o mîngîiere care nu-ţi aparţine şi te desfigurează un obraz de pantomine, un obraz pe care-l recunoşti într'un viitor decadent. Cînd ţi-ai desprins din cui pălăria de pene te primeşte în vestibul plicul cu catastrofe, scris cu o adresă confuză dar care şti că e a ta.

Pe pereţii orbi după migraţia lămpilor au rămas pan' liile ducînd ca pe o tavă verticală femeile prăfuite, femeile furate pe caii neastîmpăraţi ai strămoşilor cumineţiţi în aureole şi în portrete. O rază se zbate între tine şi universul conspiraţiilor, o rază ca o cheie adusă de porumbeii sub aripi, descuie lacătul de lumini, ungherul scump al bifurcărilor, unde mişcările gîndului se întretaie ca o foarfecă tăind un holocaust de roze, un desemn de amintiri crenelate. In fantasticul itinerar toate drumurile îţi vin pe limbă ca linguri coclite; limba care a ştiut lingoarea zahărului, ţurţurii cucutei, în salivă scrâşnea nisipul unei vremi care se năruia peste tine şi palma ţi-se umplea de pietre încinse şi împrejurul tău mişunau infamii veniţi să-i linşezi de bună voie peste sexele cabrate.

Eleonora, la întoarcere în noaptea în care te-am cunoscut lămpile îşi pierdeau obrazul, lăsînd să se întrezărească scheletul aurorei împotriva căreia a trebuit să încep să lupt, să mă baricadez după propriul meu mers, să descui cu brutalitate uşile zăvorite, să ridic storurile s'o înghesui în odăi, în beciuri ca pe un cadavru al propriei mele crime, înainte de trezirea oamenilor cari vor descoperi asasinatul, privindu-se în oglindă şi descoperindu-se mînjiţi de sînge. Dar pasul s'a ros de ţărmul unui nor navigînd spre o grotă de stînci, spre o reverie de fantome, unde un pieptene de muguri bucleză sub scoarţe mucigaiul revederii putrezitei primăveri. E un drum de ghirlande străbătut pînă la tine, printre lăcustele de oxigen, printre stilpii lunei, în inelul aleilor cînd ora ca o caleaşcă de crepuscule te aducea pe un covor de sunete, pe o lamă care reteza de la rădăcini cuvîntul de adio, Numai întoarcerile din colivia ploilor, mîinile desfăcînd pînzele convorbirilor, părul se despletia într'o revărsare spre pămînt, spre o ceramică difuză, spre un echipaj de abur, spre o jurubiţă de curcubeie desnodate, de bijuterii monotone. Animale desmembrate scoborau din mormintele de cremene să

BIBLIOTECA UNIVERSITATII REGELE FE

Piatră cubică, Toamna.

Lui Saşa Pană.

Toamna aceasta lungă ca o coadă de cometă...

E atîta umezeală, atîta frig cînd plouă. Cît mi-e de milă de bieţii stîlpi de telegraf. Dacă aş avea bani mulţi, aş cumpăra pentru fiecare cîte un prezervativ.

Vai, toamna are dantură de aur. N'o să uit niciodată zîmbetele ei galbene ca dovleciii pe care îi mîncam în copilărie.

Permiteţi-mi domnişioară să vă ofer sufletul meu cu autograf.

In toamna aceasta am pierdut zilele ca pe nişte trenuri.

Iubesc crimele fiindcă sunt puternice ca descărcările electrice ale atmosferei.

Inima e un bordel cu felinarul roşu al sângelui la poartă.

Fumnalul frumos ca mîinile logodnicei
spintecă la piept perdeaua epidemiei
şi din glastra cărnei sîngele ţîşneşte ca o garoafă
ce caraghioşi sunt pe urmă poliţiştii.

Geo BOGZA

---

calce pe praguri ultimele vreascuri de lumini, lingînd uşile cu fierul îndoielii şi împrejurimile se luminau numai de cicatricele de pe busturi. In calcar cerul depunea ultimul trofeu, o năvălire cu talaze cutremura coama besnelor, urnind voiajul anonim de elemente incognito prin panica instictelor. O galerie se sfedelia în gol spre o stea polară de mobile vechi, de canapele cu cilţii păianjinilor eşiţi spre ochii înfloriţi prin crizantema în spaimă a obrazului. O mînă caută prin cuiburile abandonate, prin emigrarea adevărurilor, rotunjimea inversă a sînului tremurător în palma primei pubertăţi.

Eleonora cum să ademenesc un cap aplecat pe un refugiu de pîslă, cum să-l apăs în apele zăbrelite de peştii fluizi al migrenii, de fluviul de presimţiri? Cum sa arunc un ochiu rotund şi absent ca un colac de salvare în bazinul de oglinzi, unde fecioarele lungite în gondola dintre pulpe muşcă un ţărm de albastru chiar din remuşcarea mea? O uşă de betală ce deschide spre o claviatură de colonade, spre o mimoză a inimii gemînd în lauri, neastîmpăată în scîntei. Un şarpe înalt, Eleonora, printre ederi zornăind o armură de porţi întredeschise, o cuirasă de antilope, a străbătut oraşul în care sîngele tău curge din balastul cailor sălbatici peste acoperişe; un şarpe a lins pe turnuri cadranele orologiilor, a astupat cu cilţi rotiţele ronţăind o tulpină de oxigen şi au determinat un timp fără ore o contemplare spre o scară de abise, un spaţiu ameninţat de ziduri ca o cădere de lanţuri invizibile; un trecut derulat înapoi ca un arc care scapă; un galop surd al unei epoci reci cu vestigii toride prin care femeile erau aburite şi încinse de curcubeie, cu sexele roşii, cu sexele violete fugind după masculi ca reptilele cu guri deschise şi salivele clocotite între gingii, ungeau carbonizînd staminele, ouăle străvezii ale cuiburilor. Un singur om pe muchea prăpăstiilor rămăsese să strige ajutorul păpădiilor de fier dar ecoul lui caria profilul veşniciei. Aduceţi muşchii gigantici din umbrele echivoce ale podurilor să sprijine balustrada în prăvălile a aierului Un cer cu mîinile devorate de păsări nu se mai zbate în îmbrăţişarea noastră. Pe craniul statuilor coboară ultima strălucire a luminei, ultima ghirlandă a gesturilor tale, şi poate te voi regăsii, Eleonora, cu numele uitat, într'un haos inutil, într'un secol al pădurii, alăptată de bolovani şi mă voi reîntoarce să caut cu felinarele de vitriol în pupilă sărutul putred în braţele amanţilor, orgiile de cristal într'un arhipelag de întrebări, unde zefirul desfoaie pietrele în mimoze, bronzurile în polen, unghiile în funigei şi pune în ghiarele leilor, ca în colivii, privighetoarea tristă a nopţii. Un deget arată obrazul care e un cadran fără semne pe care orbitele goale au rămas fără rost dar distincte ca locurile pe un perete de unde ai scos două fotografii.

Carnea se prăvăleşte nerămânînd decît memoria la suprafaţa evenimentelor ca o undă gîtuind nuferii; umbra de hlamidă a munţilor se întinde peste cărăbuşii cari şi-au pierdut cuiburile şi aceasta mă va derută şi mai mult şi voi căuta un cuvînt ca un vultur pe care să aştept murmurul în tenebre pînă cînd construcţiile zilei se vor ivi şi cînd un nou efort al luminii va număra în palma orizontului ferestrele febrile unde capul tău, unde capul tău, va eşi să împartă zîmbete, să bifurce punctele cardinale, să le împreune într'un trifoi veşted al primului buchet.

Gheorghe Dinu.

LUMINATORUL DIN AORTA

lui VICTOR BRAUNER

Lacrimile salciei sînt un rîu la piciorul ei. Atent, fiecare pas pune o etichetă pentru amintirea drumului, ca în poveste copiilor îndepărtaţi de-acasă de mama vitregă ca un forunc pe bucă. Şi această zi aciduleză un paragraf pe portativu dintre tine şi soare, pe portativul tăcerii ca'n nopţile de sas luni din calota polului – în care te-ai ascuns într'o cochil din care nici un descîntec nu te fură. Inchide un ochiu şi as cultă puful de păpădie cum cîntă pe o singură strună a lun Te furnică sufletul tău un periscop ce spintecă drumul spre al inimi şi ţi-l vrei concentrat cît sufletul de furnică. Cînd n'ave şapte ani, în fiecare zi te aşezai în capătul balconului împre muit cu un corset de popice şi aşteptai cu mînile întinse zefir să te plimbe peste grădină. Şi într'o zi ai sburat, balconul a ră mas în spate ca un peron, ai sburat. Dar sborul nu l'ai povest pînă azi nimănui. Citeodată cu pleoapele strînse şi inima un fu lîngă buze te legeni baletistă pe o sîrmă de umbră cu o palm deasupra pămîntului. Vei muri în ziua cînd vei uita la vest umbrela instinctului ce-ţi conservă curiozitatea pentru mîin

Cînd erai un nume la apel şi un număr în registru, fi care dimineaţă era anunţată cu goarna. Metalul cînteculu răscolea cîrja aortei ca trestia unui fluier cu zigzagul fulgeru prin tunel. Era eliberarea resortului de automat pentru cotidi acelaş în soluţie saturată. Dar alături de tristeţa din zidur pelagroase ale internatului era grădina cu cobze în fiec frunză şi nervi în fiecare aleie. Un refugiu cînd măduva plic sului înscrie cercuri concentrice în oase. După care arbore ascunsă Diana? Cărţile sînt peninsule ce ţi-au schimonosit co figuraţia de primitiv. Linia simplă e azi un madrepor polim şi cu galerii în cari florile sînt de piatră; iar butonul trap prin care cobori în tine ca apa pe esofag ţi-e teamă să-l tingi. Da. Eşti maharadjahul unei copilării în care fiecare num era cîştigător era reverul unei surprize unei alte cutii a Pando cu tuberoze şi dragele de ametist.

Cîteva loopinguri. O frunză – un exces de simetrie: e de-ajuns o jumătate – ţi se culcă pe genunchi şi par-că te-ar tre o mînă ce se lasă pe umăr.

Cîte broderii sara discuţiile cu prietenii puţini. Te cul ultimul în dormitorul un scrin cu interni şi cu surprize în toa sertarele. Colegii ţi-au promis inocularea blenoragiei pentru eşti sănătos. Sportul se practică noaptea. Cu ansa-undiţa pent microbi se prelevă o lacrimă dela meatul pupilă de pisică a un sex alma mater de contagiu. Pentru a-i deruta schimbi noapt sub plapumă izmenele invers. Joi ai găsit între cearceaf şi pătu un sandwici cu două felii ghiaţă. Vineri, pioneze răsturna ca muştele moarte. Sîmbătă ai plimbat mîna prin aşternut pernă un ac. Dar abia ţi-ai întins arcul trupului şi patul dărîmat acoperindu-te ca un capac de sicriu. Strîns în me ghină ai aşteptat dimineaţa pentru a nu contraveni regulam tului de ordine. (In aceste foi de calendar am uitat să ad minimum de fantezie).

Aruncă frunza în care citeşti un dicţionar cu dezacord dintr'o valiză cu bălării şi lansează serpentina de stamine corola cerului.

Ny, paşii tăi sînt două potîrnichi la întrecere. Din pa dis o pasăre îşi joacă în ochii tăi lumina unui cer negru. M palma camera obscură a ochiului în care ţin mirodenia to lui tolănit în chaise longue. Dece te ascunzi într'o cascadă lăcrămioare. Şi cuvintele mele ţi se continuă mai departe, departe scrise în cerneala simpatică şi aşteaptă respirare caldă să se descifreze ochiului. Scrisoarea floare cu două pet polen dus de albina poştei să lege cu funda cuvintelor d depărtări. Un pelican cu stilet în cioc sîngeră orizontul lac iar frunzele de nufăr ca lipiile s'au culcat să facă heliotera răsturnate pe spate. Primeşte-mă, Ny: nasturii dela cheutoa visului sînt de nard. Ţi-am clădit templu pe un piedestal ozon. Ca un nabab îmi înfund mîinile în pleava de au punctelor cardinale. Sînt ale mele. Cînd vei veni îţi voi dă unul ca pe un canar să-l închizi în colivia din roza vînturil

Saşa Pană

Lied

Femeie : ghitară, sîngerînd
Rîzi, notele zbucnind ca porumbei în stol...
Te-a frămîntat în fiece strînsoare
Duhoarea matelotului de-alcool.

O stea, cu raze palide 'nspre perne
Din galantar de jucării cereşti s'a stîns.
Cu sufletul copilul cutreiera taverne
Şi 'n ritmul lent de-acordeon a plîns.

Al. Dimitriu-Păuşeşti.

M. H. Maxy

DESEN

CELULE

NNU ? Un guler „sky-scrapers", înăuntrul căruia NNU manipula ascensorul gîtului, cu indexul pe nodul semnalului de alarmă.
Cînd îşi vedea : soţia vegetală, capul îi era în subsolul gulerului ; copiii din gumă Elefant, capul se ridica la primul etaj ; ginerele pelagros, etajul trei ; clienţii, (marinarii pîntecului matern) capul ejacula din guler în mărime naturală. + NNU... 8

PJOU ? Căina întregii familii, cu pufnul cald sub gura oului, unde Nynu îşi încălzia degetele uscate cu urme de cerneluri.
PJOU, pasărea poliglotă, care ciugulia zîmbetele atîrnate pe hîrtii gumate.
+ PJOU... 8 BIM-BOM

RO & RA sînt utilizate pentru a ţine cald sub gura oului, unde Nynu îşi încălzia amărui, cu mersul regulat de un pendul agăţat de coloana vertebrală.
RO — o bucătărie muzicală în costum tirolez.
RA — un tic-tac al limbei propriei sale guri cu acoperiş de stuf.
RO RA TELUCTA Au fost dăruiţi luminii după 1902.

Moldov

Poem

Dimineaţa aprinde un opaiţ în bezna toamnei
Feştilele orelor ţin capetele aplecate ca neurastenicii
Cum carnea se colorează în cenuşiu, se dizolvă
Şi nervii plutesc pe apa aierului ca nuferii
Toamna chetează, îmi pune o frunză ca o batistă
de doliu pe piept
şi spune salciei să cînte
Salcia cîntă la pianul lacului, tristă, elegantă
cu degete lungi ca luminile
Notele se aprind pe rînd ca felinarele seara
In sînge, becurile s'au îndolia.t ca în ziua
înmormîntării unui cap încoronat
Toamna îşi face fluiere din lemnul sufletului
Pe medalia minutului nici un ţhip
Ca un val zvîcnit de mare, sufletul îmbrăţişează
pămîntul îl pătrude
Nici un chip nu aprinde trîmbiţa amintirilor
Şi nici o amintire nu-şi atîrnă vestmîntul pe
cuierul privirilor

Raul Iulian,

DISCURS PENTRU COMEMORAREA CÂINELUI SERAFINA

Sufletul tău, o limbă roşie prin măsele,
Şi ochii plînşi în cerul îngustei depărtări
Cu fulgerul sub coaste înfipt pînă'n prăsele
Cîntecul alb din turle rotit între brăţări.

Cu labele oprite pe hohotul de spumă
Blîndeţea în privire ca pe-o mireasă o 'neci
Sprinten la şueratul acestui vînt în glumă
Deosibeai profetul prin trecătorii blegi

In trupul ca o cupă ţi-ai înălţat destinul
Şi-ai împărţit taifasul cu dîrji vizionari
Cînd în gîtleje visul îşi gîlgîise vinul
Şi prin ferestre noaptea mânase păsări mari

Tu—ai ştiut prietenia, o panglică eternă,
Ce'nfăşurase fructul şi inima'n vîltori.
Poetului în somnul pe scaune tu — ai fost pernă
Dar din tăcerea nouă te'ntorci de-atîtea ori.

Stemă, glasul va zmulge pumnale andaluze
Şi astrul ca o tâmplă pe umărul meu gol
Aduce o'nfiorare de nevăzute buze
Şi — apari aureolă în gînd cu Stephan Roll

Sporeşti în resemnare umana suferinţă
Flori răspîndite'n aer cuvintele ca oşti
Cînd stăruie lătratul suav ca o căinţă
Şi mîna prin cenuşă schelet o recunoşti.

Marie Voronca

Abecedar de povestiri populare.

BRAHMI CEL INCRUNTAT

d-nei R. A. L. Zissu.

S'a născut iarna. Din părinți cumpătați și deștepți. In clipa nașterii lui Brahmi, un șuer a răsunat și vîntul a întors firele văzduhului. Tîrgoveții s'au veselit și n'au știut dece's veseli, au căzut pe gînduri și n'au priceput dece, odată cu veselia, jalea spintecă inimile. Tîrgul, e adevărat, erà frumos și cuminte, oamenii însă, așa, cum sunt de deobicei. Privelișteа cu punți asvîrlite peste pîraie oglinzile de gheață, căsuțele lipite, la întîmplare pe muchii, și brazii, țăranii morocănoși, țărancele borțoase, povîrnișurile unse cu albuș de ou presărate cu pulbere de zahăr și-au sucit deasiideri gîturile cînd s'a născut Brahmi. Ca să nu-l recunoască însă irozii îngîmfați, ursita l-a ascuns ca într'un cocon de puț. Și Brahmi a crescut între munții spintecați de pâraie repezi și cu căciuli țuguiate, a crescut odată cu florile de pâslă și jnepii, plutind în cântul plutașilor, în gâfâitul ferestraelor, în panica rugilor din sinagogi. S'a nutrit cu păstrăvi fripți de vii cu fructe cu miresme de căpșuni, aer rece, ca miezul de harbuz și s'a adăpat la apele reci ce cariază dinții. Fiind altfel decât sunt în deobște copiii de târgoveți, s'a simțit pus în gazdă la părinți, nepoftit la jocul pujandrilor cruzi și sprinteni. O îngîndurare, încruntată se întinse pe fruntea copilului. Ceilalți nu-l băgau în seamă. Umilit carnea se învinețià, dar el mângăià în ascuns ceva, ca o stea căzută în fântână. Copilul dorià o glumă; oameni în târg erau bătrâni și nu glumiau. Rîsul îi se opria în gîtlej ca la poruncă, o poruncă ce n'o dădea nimeni. De ar fi râs în fața unui străin (și străin era oricine în afară de dînsul) îi părea că ar fi sîngerat undeva o ființă. Numai când se ascundea printre brusturi și cucută, amintindu-și că și sfinții râd — Brahmi creștea de voie bună, și râdea cu sine, ca în doi. Obrazul de beduin scăpăra, de cremene, ochii ardeau, scânteiau. Și fiindcă nu-i se îngăduia nici să vorbească, glasul se acoperise de rugină. Numai când se deschideà noaptea cu înstelarea ei rece, vorbea ca un broatec ascuns sub frunze: vorbea cu sineși în așternut. Și fie din pricină că nu-și putea auzi glasul de lumină, (deși într'însul sunete se desfoiau ca eventaii de păunițe, sunete catifelate ca pasul condurilor pe căi glaciale) fie că urechea prindeà alte sunete, când încerca să cînte, răspundea un țipăt de gaiță gîtuită. Dorul lui Brahmi erà să străluciască și să domniască printre tîrgoveți. Tîrgoveții n'aveau nevoie de domni, iar pentru strălucire, aveau lămpi cu gaz. Strălucirea lui rămânînd ascunsă, făptuitorii de minuni din basme trăiau pentru dînsul, străluciau în numele lui. Brahmi ascultà basmele și se poreclià. Pustnicii erau prietenii lui nevăzuți. Cu ei se plimba prin iarmarocuri, unde se îmbulzesc căruțele țărănești, umplute cu plozi și purcei unde se sparg dovleci verzi pentru cai și mînji și vîjîie văzduhul de tîrguială. In mulțime, putea trece nebăgat în seamnă, putea chibzui. Dintre toți pustnicii și-a ales unul, care-i plăceà mai mult. Acela, despre care basmele spun că trăiește în rariștea unde vin misteții, lupii și se plimbă găinușele sălbatece. Pustnicul se nutreà cu ce'i aduceau hulubii, ciutele și veveritele. Brahmi a învățat pederostul întîmplarea cu văduva din târg care s'a dus la pustnic, să-l întrebe unde e bărbatul ei. Nimeni nu știa cum s'a numit văduva, dar trebuie să fi trăit prin târg, de vreme ce oamenii își amintesc de întîmplare. Sărăcutul, se zice, surprins, rugă văduva să-l ierte că nu știe nimic. Văduva, cum sunt ele, ușoare la plîns și umilință, a plîns și l'a rugat pînă i-a înduplecat inima. Atunci, el a luat-o cu dînsul, la apa curgătoare (unde vin să-și clătească de sînge botul, jderii) a bătut undele cu nuiaua spunînd: — Să iasă spînzuraților!

Și au ieșit pe mal, toți spînzuraților de grinzi, prin poduri — cu ochii umflați și fețe de pătlăgele vinete, — toți au ieșit spînzurați de pomi, cu pielea sgrunțuroasă, spînzuraților din grajduri și pivniță — cu gîturile vinete de juvăț. Mai bătu odată undele cu nuia și au ieșit cei cu capetele retezate de topoare, de satîre și iatagane — fripți pe ruguri, cei ce au murit la netimp, mucenici, ucigași... Pustnicul biciui atît undele pînă n'a mai rămas mort necunoscut dela începutul timpurilor și pînă în clipa rugăminței văduvei. Cînd și-a recunoscut văduva bărbatul, într'unul din șirele de morți pustnicul porunci mortului să se asvîrle pe mal...

... Cînd va fi mare, gîndià Brahmi, se va retrage în brădet, își va scormoni vizuine ca viezurii, va vieți sinur și au să vină la dînsul toate văduvele, toți sărmanii, toți acei ce n'au nume decît de botez (și acela se uită.) Va vedea ce se întîmplă pe mările pline de corăbii, peste munții pleșuvi, va prevedeà peste veacuri dincolo de ce se gîndește și se află cu mintea...

Dar Brahmi a mai auzit întîmplarea cînd împotriva înțeleptului, Lucifer porni război. Înțeleptul — nu se știe cum l chema, fiindcă adevărații înțelepți nu-și dau numele — s'a înconjurat în rariștea lui, într'o cetate de șapte cercuri trase creta pe pământ. Cînd auzi de una ca asta, Satan trimise împotriva lui la miezul nopții, porcii cari suflă flăcuri pe nări, pantere de jeratec și cu pete albastre, bivolițele cari hrănesc iadul cu lapte, păianjeni cît potîrnichile, balauri, cîrțițe oarbe și corbii. La fiește cerc de cretă plesniră: unde fiara, unde pasărea, unde gîza rea. In tinda celui de-al treilea cerc, plesneau chiar fiarele cele mai puternice. Dacă văzu Lucifer că piere floarea iadului, el însuși, sui din hruba lui subpământeană sbură în rariște și pătruzînd pînă în al treilea cerc strigă: — P pecetea lui Solomon, vinde-te mie! O veveriță, prietenă cu pus tinicul, s'a dat însă de trei ori peste cap și s'a prefăcut prințesă. Rochia ei era albastră cum e cerul în nopți reci, pest fruntea ei se încinsese un roi de luceferi și privirea ei topi orice privirea ca flacăra albastră. De groază și de mînie, ma ales, Lucifer orbì.

Iarna, cînd șuierau șerpi prin limpezimea înghețată, cînd iatacul părinților se plimbă căldura și belșugul — iarna cînd freacă verzele cu sare și copii rod cocenii cu gust de napi se umflă cu cartofii copți în rulă, Brahmi ascultà murmurul inei cernute prin sită, șoaptele mamei deasupra plămadei și tata, cetind din bucoavnele cu minuni... Pe vremuri, deastea vifor — știa dînsul — pleca cu troica la vînătoarea de minun — Bal-Șem cu Alexei vizitiul. (Bal-Șem e cel mai apropria din înțelepți și toată lumea îi ține minte numele). Troic lui Bal-Șem nu alunecà niciodată. Ci, luîndu-și sborul cai troica plutia peste turle și păduri, poposia în întuneric, înt lupii hămesiți. Lupii se îmbulziau la-vederea ei și se tîrau burți, lingînd urmele saniei...

Copilăria lui Brahmi trecù. Veni adolescența: cratere des chise. Cea dintîi grijă a părinților — tîrgoveți cuminți și cu scau la cap — a fost să-l pună în rînd cu alții, ca să nu-i dea sminteală. Sfiala lui Brahmi creștea, cu cît creșteau în jur pîlcurile de cunoscuți. Pus în slujba zarafilor, s'a obicinuit despice ceasurile, să înghețe clipele în cifre și arginți. Intre reții suri și mese prefăcu pana în glas, călimara, în izvor Glasul, închis în slove, sbura peste țară, ca smeii. Brahmi ajuns grămăticul țării. Cînd era slobod rătăcea pe toloacă. tren trecea prin verdeață, în haină vișinie, fumîndu-și luleaua nemții, fete somnoroase se plimbau cu băeți fuduli și bârfia par'că mușcau poame din pomi nevăzuți. Apoi s'a amestecat lume ca să dovedească că are atîta putere că nu se poate pierd nicăieri, dar își reține puterea pentru ceva ce nu se pipăie vinde și precupețește.

Cuvînta la adunări, răspundea la viclenii. Femei trecea pe lîngă dînsul săltîndu-și șoldurile și nu le lua în seamă; pri tenii îl pofteau la chefuri. Beției celorlalți — sgomotoasă neroadă — el îi răspundea cu ecoul unei tristeți. Beția lui e rece. Mahmureala își pierdea tăria pînă s'ajundă la creier. Cîn prietenii beției își împleticiau limbile, cînd lăutarii canonic viorile și se învîrtiau sticlele, Brahmi cuvînta despre iad... C vintele apropiau iadul ca un cristal de ochean; trupuri b tute în cuie, piftie de pulpe și urechi, clocotiau în firide, se rătau ochilor împăienjeniți. Chefliii glumiau; sunau dar răsăria draci mărunți, călăi în sutane roșii, călăreți cu chivăre, soita și măscărici. Ingheță gluma și beției îngroziți cădeau sub mese. Intuneric se revărsa prin pîlnii nevăzute, orașe răsăriau și mu

Iubiţi prieteni

Imi cereţi să particip la comemorarea Serafinei, dispărut (neiniţiaţii sunt informaţi că Serafina e de sex bărbătesc deşi de gen femenin, ca Santinela) în activitate de serviciu, la o vîrstă ce deschidea nobililor sale aspiraţiuni, toate străzile posibilităţilor. O fac: cu emoţie, cu datorie. N'am uitat că de Serafina ne leagă mai mult de cît un şnur, căci odinioară fiinţa lui aparţinea tinereţei noastre, atît de slab reprezentată numeric, ca un factor de o egală valoare fizică şi sufletească. Nu el ne-a adulmecat un drum, bătut astăzi cu o siguranţă, cu o trufie de conchistador? Nu el, înainte chiar ca privirile noastre să fi înşfăcat o zare, hotarul unei moşii atît numai bănuit, a săvârşit primul gest de dezrobire, ridicînd o labă lîngă sacrul imobil al d-lui Mihalache Dragomirescu? Nu s'a dat el cel dîntîi la pompieri? Şi la gardiştii vechii aşezări? Şi la tot ce părea consacrat şi tabù? A şovăit vre-odată? Nu ne-a arătat de atîtea ori, că originea lui obscură, că educaţia lui umilă, se anulau în faţa curajului veşnic mobilizat, că pînă şi viciile lui publice, atît de sincere în libertatea lor, precizau o personalitate, pe care mulţi din noi o admireau invidiînd'o?

Victor Brauner: SERAFINA

Şi iată doi ani de cînd sufletul lui sonor, a părăsit, căminul lui Roll, pentru tenebrele lui Cerber, pentru rutul cu căţelul pămîntului. Iată doi ani de cînd mîini indiferente şi anonime îi poartă trupul. Iată doi ani de cînd am rămas mai sărac cu un tovarăş şi mai bogat cu un regret. Serafina, a fost cum au susţinut burghezii răuvoitori, un cîine? Voi care l-aţi iubit şi apreciat, voi care i-aţi dat pururea un loc lîngă sufletul vostru, voi care v'aţi plecat pînă la umilinţa lui, şi l'aţi înălţat pînă la inima voastră, ştiţi misticul lui avatar. E inutil să-l transmiteţi şi altora. E un secret pe care Dumnezeu îl ştie deja. Deaceia, numai deaceia l-a pus pe Serafina lîngă Napoleon şi Tudor Vladimirescu.

F. Brunea

ţimi şi Bal-Şem cu căciuliţa de blană şi sumanul – sprinten, înalt cît un degetar – se plimba peste văzduhuri, ca un şoim. Atunci Brahmi plîngeà neputinţa lui de a ajunge profet.

Ajuns în vîrsta bărbăţiei, s'a întins pe continent. Din mintea lui dispăru gîndul de străinătate şi depărtare. Scînteia pentru sine, scînteia alţii. Cirezi rumegau cuminţi în grajdurile lui, aşteptînd trenurile să le ducă la abatoare: un ostrov şi un rîu cu plute se ascundeau în buzunarul moşiei lui. Seminţii îi ascultau judecata: povaţa lui se cîntărea pe balanţă de aur. Basmul se înfăptuia: fiinţe, avuţii se arătau la semn, ţinuturi se mutau din loc. In palmă, îi săriau sprintene oraşele împărăteşti, în vine se tîrau fluviile, în muşchi, ca iederele, vieţile altor oameni, legate de vrerea lui împletite cu viaţa lui. Lumea se încercuia într'un bilet de tren sau de vapor. Şi totuşi, Brahmi rămase încruntat: peste creştete stăruià o primejdie. Intre dînsul şi visul ce trebuie înfăptuit să înalţă mereu un perete: setea treceà pînă s'o potoliască, foamea pîn' s'o sature, o mînuşiţă de liliputan îi fură gîndul înainte de a se fi copt. Sufera pentru vieţile ce se rîşnesc în hartă mocnită, pentru zarva şi zavistia ce se întinde. O faptă îndeplinită îi potoleşte neliniştea, un nou gol se cască.

Ce a ajuns Brahmi cel încruntat?...

Nu pot răspunde, fiindcă basmul nu mi s'a povestit mai departe.

Ion Călugăru

Viaţa romanţată a lui Serafina

Şi azi mai stăruie pe tîmplă ca un nimb trupul tău încolăcit şi galben, sufletul tău robust şi azi, îl mai simţim undeva la o subţioară de pene, prin păsările încenuşate de regrete. Intr'un neant de doi ani numai, un nor pluteşte peste o buclă, peste o mîngăiere rămasă pe palma noastră, în amintirea noastră ca un ochian cu lentila unei lacrimi, să mai privim prin viaţa ta fără piedestal, cu o tunică descheiată în hoinărelile albastre din nasturii spre cari ochii tăi erau ignoranţi, şi stelelor. Iată o mînă de zăpadă urcă pe umerii destinului o potecă străfulgerată din pupilă. Un castel în Spania era întotdeauna iluminat de un os bun cu măduva fluidă prin oglinzile flămînde ale zilelor tale uneori, ca mersul în gravuri al castelanelor de sticlă. Epopeia? Un picior ridicat pe un zid, pe un pom, pe o mobilă stil, şi o traectorie scurtă şi hialină, sau o brichetă roşie penisul tău ondulat de două testicule negre şi dure, înflăcăra cocarda sub cozi a căţelelor unde cu limba şoptiai o trezire afrodiziacă, o broderie de instincte ascunse şi precise, cînd mai trebuia să mai şi lupţi că să opreşti gelos şi robust năvălirea altor donjuani cu cozile ca un guşter continuînd în fugă şira spinării.

Biografia ta n'a trecut niciodată dincolo de 30 cm. Deasupra pămîntului, pleoape ta n'a ajuns niciodată pînă la gîtul de lebădă ireală al unui crin dar în silueta ta orizontală se desfăşura tot globul unei aplecări şi toate miracolele aveau în faţa ta o reverenţă de salcie spre ochii tăi uzi. Ca o fundă, ca un turnesol tu legai prietenia noastră de un ţărm unde se desfiinţau deosebirile şi unde îngerii luau fiinţă prin tragere la sorţi, din ori cine. Te-ai născut matur la o vîrstă pe care n'ai schimbat-o toată viaţa ca Doctorul Faustroll, deşi am fi vrut mult să te ştim şi pe tine odată cu chipiu de foiţă, călărind pe un băţ, apoi adolescent şi revoluţionar.

Dar ştii o noapte la întretăierea a două sezoane pe cheiul aliniat de pomi, păşirea, în trei după o cuşcă de umbre tu, Anita şi eu?

Ştii o alintare şi o părăsire îndelungată printre nuferii orelor cînd mîinile ca două flăcări căutau pericolul şi fluxul cald al sînilor Anitei? La ce era bună inutila ta străduinţă, desinteresarea ta perseverentă cînd te puteai abandona altori leni? Te opriai şi tu cînd ne opriam noi pentru o îmbrăţişare sub lacătul lunii printre sărutările repezi şi febrile cînd trupul aluneca spre o planetă suavă de extaz, cînd nervii erau un pom ciripind toate culorile, şi toate instrumentele sonore începînd dela libelulă. Ce spuneau atunci privirile tale, tăcerea ta care ne încuia ca după nişte porţi grele şi negre. Iar cînd expansivi şi nerăbdători Anita rezemată de bara cheiului lupta împotriva intenţiei mele de viril senzual, cînd mîngîierile line s'au prefăcut brusc în frămîntări brutale şi în sfîrşit cînd între pulpele brune şi toride ale Anitei un spasm a desăvîrşit şi a oprit toată cavalcada cărnii ce însemna bucuria ta, fuga împrejurul nostru, lătratul tău împotriva apei, împotriva fantomelor—sau vestiai iubite Serafina unei lumi absente, imprimai ca pe plăci negre ferestrelor mute aventura acestei tinereţi, acel scurt circuit afrodiziac, argumentul final al unei adulări sensuale de 3—4 ore?

Dar asta nu-i decît un amănunt din viaţa romanţată a ta, a Anitei sau a mea.

Stephan Roll

C'est en guise d'hommage pour une mémoire amie et d'immédiate solidarité, que nous avons reçu de notre colaborateur et camarade M. Claude Sernet, actuellement à Casablanca, le suivant

TÉLÉGRAMME

Séraphina était le seul chien que j'ai jamais aimé. Il ne me reste que chier sur tous les autres.

CLAUDE SERNET

POEME MINORE.

Misterioasa crimă din comuna Buştenari

AUTORITAŢILE AU DESCHIS O ANCHETA

Domnişoarei Mimy C.

Ion Anton Boşilcă, numai de 21 de ani
cu veleităţi de mecanic, deocamdată ungător
avînd buze groase, muşchi strunjiţi în oţel
şi cîteva surori, una mai frumoasă, alta mai urîtă
dar toate cu suflet putred ca merile căzute din copaci
şi una saşie.

Ion anton boşilcă, duminică 9 iunie (a. c.)
după ce hora satului se sfîrşise
cum de a plecat singur prin păduri
să nu se mai întoarcă niciodată?

Noaptea de duminică, plină cu spaime
Şi un foc de puşcă.

L-au găsit abia după 3 zile, într'un puţ de păcură
capul îi era pierdut în întuneric
doar picioarele întinse în sus ca nişte disperări
de l-au recunoscut surorile după ghetele galbene cu vîrf ascuţit.

Ţipetele lor au fost atunci cuţite spintecînd aierul
şi le-am văzut prăvălindu-se din vîrful dealului ca nişte stînci.

Da, domnişoară, veneau de-a rostogolul.

Surorile lui
surorilor lui
nimeni nu le-a dat ajutor
se sfîrcoliau ca viermii în ţărînă
iar lumea spunea că ele cu nenumăraţii lor ibovnici
l-au ucis pentru a le fi ferită iubirea de ochii fratelui
care întors dela munca neagră din sondă
mai trebuia să facă şi mîncare la găini
surorile fiind ocupate cu musafirii
cu care se culcau apoi grămadă în singura lor odaie
din casa părăginită dela margina pădurii.

ion anton boşilcă, mai lăsase o fată mare, grea
nimeni nu vorbea de păcatul flăcăului ucis
cînd poate tatăl fecioarei borţoase
îl aşteptase cu puşca în pădure
şi.

Dar nu s'a aflat cine şi cine
nici chiar cînd spre sfîrşitul săptămînei
veniră autorităţile puţin cam bete
(sunt atîtea deaaluri pînă la buştenari, atîtea cîrciumi)
şi l-au scos afară, întinzîndu-i trupul negru putrezit
spintecîndu-l cu cuţite, ţeasta cu fierăstraie
(doctorul îi juca în mînă creierii ca pe nişte mărgele)
găsind paisprezece găuri şi culcuşul
alicelor paisprezece
aproape de ficaţi.

Pe urmă l-au cusut la loc
şi dîndu-l surorilor le-a spus: puneţi-l în cosgiug.
şi fetele au plîns: n'avem cosciug şi nici bani să-i facem n'avem.

In noaptea aceia, Veta care-i cea mai frumoasă
va fi pîndit vr'un sondor cu nevasta
lăsată departe în satul din munţi
şi trăgîndu-l în umbra rezervorului de păcură
lipindu-se moale de pulpele lui
îi va fi spus:
iubirea mea costă cît un cosciug.

Geo BOGZA

MOMENT

E. W.

Trupurile se rostogolesc pietre pe povîrnişul simţurilor
Ghergheful cerului brodează în flori pînza ploilor
Trăsnetul, bricheta neprevăzutului încinge nicovala sexelor
Iată vocea cărnei, împletind panglici braţele

Sportiv ochiul aruncă un disc fierbinte, şoldul
Invers-golf de-azur pentru corăbiile degetelor
Compasul mîinei a cuprins în el infinitul
Şold, leagănul privirii, bolta zenitului.

Crepusculul buzelor a desfăcut paragrafe dorinţi
Sîngele a incendiat tunelul vinelor
Fiorul posedării a rupt zăgazuri, muşchii.
Cordaje pentru catargul trupului
Muşchii

Al. Marius

Laterna magică.

Trompeta dimineţii a ridicat cortina priveliştii de aur.—Rege al cetăţii soarelui, ascultă zvonurile începuturilor vieţii. Tu mergi înviorat de baia de lapte a firii, piciorul tău scoboară treptele de azur în sunetul de zăpadă a harfelor luminii, în cădelniţarea de nouri sub bolţile uriaşe.

Cîntaţi alăute. Sufletul regelui e trist.

Acum ţăranii ridică pămîntul pe spatele încovoiate, iar seniori îşi plimbă urîtul prin castelele sarbede ale închipuirii. Dela tine binele şi răul, căci tu eşti domnul şi stăpînul tuturor. Rege, bucuria odihneşte în tine orbitoare ca o diademă.

Cîntaţi alăute, sufletul regelui e trist.

Apoi zvonurile descresc treptat şi liniştea îşi poartă amforele în minutul miragiilor serii. Şi o groază te cuprinde, căci păianjenul desgustător îşi roieşte singur universul limitat în spaţiul ungherelor întunecoase.

Cîntaţi alăute, sufletul regelui e trist.

Cu hlamida sfîşiată. printre ruine, gîndul regelui rătăceşte nebun sub torţele de aur ale nopţii.

Spune-mi, unde eşti?

Odată era toamnă şi caterincele îşi tîriiau cîntecul subţire şi rece de rimă nesfîrşită. Apoi copii au venit chiuind după brînduşe şi bucuria lor era bucuria omului începuturilor. Dar surîsul regelui avea paloarea frunzelor moarte.

Ai văzut cîte-odată în somn locuri îndepărtate, unde cerul surîde ca amintirea unei castelane în rochie albastră dintr'un balcon al visului? E atîta fericire, încît la deşteptare te podidesc lacrimile.

Cîntaţi alăute, sufletul regelui vostru e trist.

Genunchii regelui s'au fărîmat în stînci, gura îi este plină de nisip, bureţii imenşi nu mai sorb cu putere aierul sărat. Dar privirea s'a rotit asemenea unui vultur in slavă.

Sufletul regelui voise să îngenunche sfîrşitul şi asemenea granitului să se apropie de Dumnezeu.

Aici, în această oază a amintirii voi proecta miragiul tăcerilor eterne. Vraciu vechiu, din turnul îndepărtat, ştiu să luminez printr'o strălucire comorile ascunse ale universului nostru. O stea e o rachetă, căzînd chiar în grotele cele mai întunecoase.

Căci, figuri ale nopţii din mine, nu v'am voit din ceară. Puteam să-mi reprezint şi beduinii albi, pufuri pentru pudra pustiului şi palmierii, preoţi cu bentiţele strălucitoare şi cămilele dunelor şi izvorul, şuviţă de argint la tîmpla deşertului. V'aţi amestecat în mine şi transformarea v'a redat, în lumina fulgerului necunoscute. Căci ceva atît de profund din mine v'a lucrat, încît nu vă voi mai regăsi niciodată.

Lanternă magică, tu le-ai dat viaţa, mişcarea, nu continua şi adevărata, căci ar fi ca şi imposibilitatea copilului de a-şi înălţa zmeul pînă la cămările minunate ale dumnezeirii. Dar fiecare gest cuprinde în sine germenul viitorului şi nimic nu va mai apare sub forma îngheţată şi goală a cristalului pur.

Al. Dimitriu-Păuşeşti.

SCURT CIRCUIT

BRAŢARA NOPŢILOR poeme de ILARIE VORONCA

O undă se desface din profilul apelor, un chiot izbucneşte din cavalcada din bucuria, din suferinţa oamenilor, obiectelor, presimţirilor. O pădure zburdă în zale de astre încinsă şi iată într'un inel, dinaintea ta, lanţul putrezit de munţi, la un pas veşnicia pe care o despleteşti, o mîngîi, o anini în legănarea pomilor, în naşterea oamenilor, în pasul animalului. Iată la un pas respiraţia colorată, iată-te pe tine înăuntru căruia un semen te priveşte şi te caută ca într'o odaie ceasornicul al cărui tic-tac îl aude doar. O pleoapă acoperă oval şi clipeşte ca o castagnetă mută timpul în care trupul tău se întretaie în vid cu fenomenul banal al planetei. Care e mijlocul, debuşeul, poteca gîdilată sub talpă, prin care ai putea să ajungi, să calci pe o muche a fenomenului nesocotit de oamenii cu ochii cuminţi, cu evenimentele şi ecoul la aceiaşi înălţime cu ei? Care e supliciul ultim al bucuriei, recunoştinţa satisfacţiei în vid a contemplaţiei munca febrilă, şi sub pămînteană a mîinilor întorcînd pe partea obscură oglinzile cari transmit negativul spectacolului unei lumi fără vechicului plătit de posesorul unei averi în numerar? Un pom e o onomatopee ascunsă în noi a primăverii inalterabile. Nici un hazard nu orînduieşte succedarea catastrofelor decît acela al întîmplării, al colaborării a două fenomene contradictorii. Mişcarea limitată în spaţiul ei e incomensurabilă în necunoscut. O pasăre căzută din cuibul ei dela 10 metri continuă să cadă în ochiul tău, în înfiorarea ta un drum imens si nemarcat de kilometrii. Un cuvînt e un pod care se clădeşte sau se surpă peste traectoria unui gînd; un gînd e transpunerea ta simultană pe o planetă de eter; un sincronism pe care nu-l poate evidenţia decît miracolul din afara logicei şi a contabilităţii precise. Un obraz se străvede într'un obraz fără contur, şi repercutat în infinit. In ochiul tău acum circulă o brazilie vegetală, un ciclon de nisip, o feerie de Alaska; ochiul tău acum e o salcie, un pinguin sau un colibri.

Un corb legat de ţărşul invizibilului nu-e poate, umbra albatrosului buclat în azur? La o răscruce a pămîntului, pămîntului e o răscruce fosforică de planete magnetice şi citeşti în drumurile lui şi pătrunzi mereu în tine, în desfăşurarea vieţii, mereu altul cum ai pătrunde prin aceiaşi uşă în alte înc'peri, în alte privelişti. Viaţa e lîngă tine ca un lanţ de aur în noroi sau ca o rimă înconjurînd un luger, urcînd un crin svelt ca un pantof de arhanghel. Manifestările ei? elementele ei? Iată-le: un nor pluteşte şi o vrabie scoboară spre un bob de meiu; o femeie îţi surîde la fereastră prin faţa căreia treci şi te crezi chiar frumos; o floare, două animale căutîndu-se în rut; un cîine se hrăneşte cu un os, o carte cu poezii apare; la biserica din cartierul tău a avut loc de dimineaţă un botez, la prînz o cununie, după masă un requiem; şi altele.

„Braţara Nopţilor", e o carte cu poeme. Cu poemele lui Ilarie Voronca. O carte în care suflul unei harpe trece ca o corabie-nălucă prin viaţa poetului, prin viaţa ta, prin viaţa de lîngă voi amîndoi. O harpă se împrăştie şi e prezentă peste tot: într'un atom tot atît de intensă şi sonoră ca'n poetul de 1,90 cm. înalt. Zadarnic vei căuta un sens ca unei mobile sertare multe şi lacăte secrete; zadarnic vei căuta o noţiune ca un dicţionar să-ţi explice miracolul, fluidul circulînd după cuvinte ca animalele după zăbrele. Va trebui să trăieşti aidoma poetului clipa conturată pe universul lui de imagini, să te bucuri şi să suferi cu dînsa, cu viteza cu tumultul ei. Apleacă-ţi urechea la pămînt cu poemul să auzi galopul poetului care nu trăieşte lîngă tine. Pune-ţi poema ca o mînuşă de foc, ca un coif de mercur, cu reflexe albastre de undă în vine, în artere, un tunel se boltesţe în adînc dincolo de tine şi trece poetul impunător, iubindu-te ca pe un frate, trece poetul pe un cal vegetal, pe un bidiviu mineral cu coama stufoasă de raze. Dar credeţi că pot scoate cu două degete la îndemînă tuturor „păianjenii de cristal şi de aur", dincolo de cartea lui? Credeţi că pot surprinde şi domestici într'o brichetă fulgerul din pupilele izbindu-se ca două talgere, ca să prind luleaua indolenţii d-voastră? Pe Voronca îl iubesc

ANTOLOGIE

Ilarie Voronca: BRAŢARA NOPŢILOR

XVIII

Noaptea e înaltă şi se ridică foarte încet dintre corole
Noaptea necunoscută cîinelui cît şi regelui
Noaptea ca o diademă pe fruntea somnambulului
Noaptea oglindă lăuntrică a obrazului
Noaptea cu mugetele 'n frunză, şi'n pădurile sălbatece
Noaptea e manivela care porneşte curentul electric al elanului
Ochii ejaculează din orbite şi flutură ca alge prin transparenţa copacilor
Refluxul retrage mîna oceanului din palmele stîncilor.

Corabia care îndreaptă spre semafor salutul pînzei
E orbul ridicînd o cupă în aurora boreală
E orbul care muşcă rodia lacrimei
Şi priveşte mai înăuntru fără minciuna văzului
E orbul care pipăie la subsuoara cuvintelor osul sborului
E orbul care prinde între gene funigeii c'nteculuî
Cînd toamna dă drumul tuturor păsărilor din coliviile vinelor
Şi pomii îşi muşcă degetele, aruncă mănuşa zilelor,
Cînd se încing codrii şi flacările trec ca o horă de haiduci fantastică
Si duduie spinarea cerului
Şi hanurile îngenunchiază la răscruci ca bivolii.

[redacted]

peste toate poemele lumii, pentru poemul existenţii lui, trecerii lui pe stradă, pentru prietenia care mă repetă, într'însul ca un scrinciob de oglinzi; îl iubesc peste toate cataclismele, peste gravităţile aparente; îl iubesc fiindcă rezidă în mine un muşchiu al dragostei, o foame a ei; îl iubesc dintr'o impetuozitate fără control, fără calcul. Il iubesc cum iubesc poemul şi iubesc poemul cum îl iubesc pe el. Il iubesc pentru sbuciumul de epopee şi tulburarea de cupolă din „Ulise"; pentru planurile mari de poezie proectate pe forţele lui magnetice, pentru intersecţiile din glasul lui desenînd pe planetă un teren pentru tenisul astrelor, pentru păşunea de lumini a clopotelor. Un continent în pumnul lui fierbe de vulcane şi'n lacrima lui un torent de bucurie, sau de suferinţă colcîie. Un fluviu neastîmpărat de poezie într'o mănuşă de antilopă se aşează pe frun'ea ta cu „Braţara Nopţilor". Un cortegiu albastru de nopţi triste, de nopţi robuste şi încrustate ca hamurile regeşti cu luceferi, cu scrîşniri, cu zăbale ţinînd în frîu munţii spre o prăvălire la fiecare pas, la fiecare cuvînt. Un talaz de lirism se amestecă înalt cu spumele din goana cerului înhăitat de nori; un lirism o epopeie fără oprire, unitară, ridică „Braţara Nopţilor" să muşte dihania văzduhului, să-i puie un braţ de curcubeu după gît, să audă glasul amestecat al jivinelor, aplecîndu-se apoi spre spectacolul oamenilor trăind un poem obscur şi încrustat în viaţa de fiecare zi, să-l lumineze cu o lentilă, suferă cu el şi-i repercutează suferinţa în trîmbiţi, în orchestre instrumentate din metalul fără alterări al sunetelor, din văgăuna cuvintelor. Iată un cuvînt pune ca un crin o goarnă la urechea veacului. E o chemare? E o plecare? Au înţeles'o munţii, clătinarea în aur a pomilor au legănat'o şi oamenii pierduţi prin munţii şi prin potecile din cer s'au umplut de polenul lui, l'au ascuns în sîn ca pe o flacără, ca pe o veveriţă, ca un ecou. O uşă înaltă se deschide, o uşă de catedrală de fum violet scîrţîie în ţiţînele privighetoarelor, o uşă se deschide peste aureola abiselor. Va ieşi cineva? Va intra cineva? Nimeni deşi o procesiune tămîiază orele, o herghelie izbucneşte din vitralii, un arabesc de cerbi albaştri se interpretează în razele lungi ca genele lunii şi îngenunchiază pe lespezi cavalerul poeziei sub armura imaginilor înconjurînd un zid cu un lanţ de lebezi. Un vultur de purpură pluteşte peste piscuri încălzind sub aripă, cu o perucă de aripă făcută din penele îngerilor buclaţi, spada cavalerului şi aduce la buzele lui amphora în care au sîngerat prin măciesii constelaţiilor mînile poetului, mînile lui Ilarie Voronca, braţara de cristal a nopţilor, sărutul modest al lui

roll

V E S T I A R

AM CITIT

FLAQUES DE VERRE de Pierre Reverdy
MA VIE de Chagal
LE GRAND HOMME de Philippe Soupault
LES CONFESSIOS DE DAN JACK de Blaise Cendrars
LA CABBALE de Papus
LA VIE DE GRACCHUS BABEUF de Illya Ehrenbourg
SODOME ET BERLIN de Ivan Goll
CAHIERS DE L'ETOILE No. 11

Cînd ele însile cărţile se vor citi fără ajutorul lectorilor? Cînd oamenii se vor înţelege ei însuşi individual?

Perioadele tragice noi le-am depăşit, deluviile ne-au înmuiat oasele, nenumăratele pălălăi ale astrelor şi ale incendiilor nu ne mai sperie, deschidem ţestele să liberăm minunaţii p ianjeni acela care a putut vedea ochiul său fără ajutorul vreunei sticle, ce farmec poate avea îndoitura şalelor lor, vie ziua în care vom sparge oglinda acestei cele din urmă ferestre, în care ochii noştri vor putea contempla miracolul . (Paul Eluard).

PIERRE REVERDY: Viteza cuvintelor

Adunat în volbura vertiginoasă a rugăciunii, amestecat cu snopii de aur care se lansează din adîncul apei, nisip clar şi spălat bine, pe cînd balonaşe de aier privesc din profunzimile curioase ale pămîntului – priviri neliniştite pe care eleganţa cerului le face efemere, reflexele grînelor. Precum miile de creiere ale nucului se lasă purtate de valurile timpului. Acest arbore sfidează cea mai diversă inteligenţă. Dorinţele i se înalţă impetuoase spre calea lactee. Icre de stele împrejmuite de fulgere, cu condiţia ca luna, ochi de viţel înecat solemn în parfum şi fard în miriştile febrile ale serii unde dorm în voie bună licuricii, să nu-şi ia aluziile mersului asimetric misterios al beţivilor. In clipa cînd porţile bisericilor se deschid fără sgomot, cînd clopotele – pierdute în drumul lor şi sub bolţile clare – sună. Cînd omul sprijinit pe soare, îşi aplică ferm mîna sa precum o noapte caldă – pe ochii obosiţi pentru a vedea mai bine forma sa adevărată şi contururile feţii,–golurile dureroase ale corpului său dispersat – stîncile sumbre din caracterul său nesuferit–labirintul străzilor gîndului său negru şi rătăcitul descult pe caldarîmul cu ascuţişuri ce-i depărtează picioarele de dragul locurilor unde au organizat îngerii pierduţi spelunca lor – atunci inima îşi deschide canaua şi sîngele se evaporă. Lacrimile lunecă sub axila afumată de mizerie şi apoi sboară–lacrimile rîuri în coliere hrănesc fluviile în mişcarea tragică a pămîntului. Zorile, ca zidul crăpat de variaţiuni barometrice şi febră, agita în spatele pădurii tremurătura degetelor sale de adolescent. Ziua se anunţă măreaţă. Nimic totuşi pe puntea metalică nu poate defini sentimentele anormale, a prostituatelor în raport cu maternitatea curentă, dacă nu trecerea trenurilor de lux cu mers rapid, toate luminile aprinse. Nu sînt gata să revin sub acest pod în luncă, la ţărmul fluviului unde se desfăşură fără sfîşrit una din cele mai spăimîntătoare amintiri a copilăriei mele.

Cînd se ridică din toate punctele orizontului aceşti ciorchini de vesice abia mai liniştitoare decît felinarele, începu înţelegerea – prin ochi pios închişi, frunţile îngrijate – partitura wagneriană a furtunii. Toate capetele bărbaţilor se acoperă cu cilindre lugubre pentru a disimula cotiturile ascunse a cetăţii în meterezele grijilor dărîmate. Noaptea se parfumează cu ţăndări farfurii luminoase şi coboară în bucăţi mai groase şi mai grele pe gînd decît accidentele de muncă în rărunchii minelor. Fug în grădină sub platanii îmbrăcaţi în impermeabile, sub salcîmii frivoli totdeauna în tualeta de vară. Mă pierd la încrucişarea străzilor printre consiliile turing-clubului şi negustorii de pneumatice. Mă pierd. Caut. Mă pierd. Alerg sub castanii ploaiei disperate. Porţile sînt închise deandoaselea. Străzile muiate se moaie ca panglici triste ferfenitite în băltoacele de sticlă. Cobor cu apa care curge, înecîndu-mi umbra spre mare. Dar nu mai ştiu ce caut cel puţin de n'ar fi acest şantier pavat cu sidef – cu chenar de alge, tufişe de corăbii, care începe printr'o insignă luminoasă unde dansează stele şi care urcă prin neliniştile inimei doselnice pînă la la tăcerea eternă ce parcurge întinderea deasupra rovinei şi ameninţărilor zădarnice a furtunii.

Rugăciunea de sară calmul cîmpiei.

traducere deSAŞA PANA

CU CÎTĂ emoţie te-am descifrat şi silabisat dragă Fundoiene, în această revistă venită peste mările aerului şi ale lumii, dintr'o Argentină pe care mi-o închipui brăzdată de fluvii şi munţi ca pantere, cu negustori de cafea graşi (poate mă'nşel) cu dansatori suplii şi fotogenici, cu femei arse de soare ca nişte vase de argilă. Bruma de italiană pe care o mai posed m'a ajutat să înţeleg cu aproximaţie ospăţul care ţi s'a oferit într'o ţară de care mă despart săptămîni de ape şi de repaos. Dar pe puntea vasului în nopţi de cenuşă şi vis ţi-am fost tovarăş am împărţit cu tine duşul, rece în fierbinţeală, al trecerii sub ecuator am stat rezemaţi de ancora vie într'o contemplare a nesfîrşitului. Ţi-aduci aminte ceaiul şi sălile de gimnastică şi ora de pian comună. Din cabinele luxoase efluvii de cîntece negre la patefon şi dansul, urmărit cu un ochi în extaz, al fiicei ambasadorului revenită dela studiile din Elveţia. Şi tu, iubitule prieten, tu atît de util atît de prezent, aici, acolo, tu căruia niciodată nu ţi-aşi putea motiva absenţele ia această promovare; în finele de an ale inimii.

ZÎT

Puţine zile după acestea, sub coperta 'albă a revistei „Cahiers de l'Etoile" am citit articolul tău despre Constatin Brăncuşi. Il auzisem demult rostit cu o voce care acoperia tulburarea oraşului tolănit sub ferestrele din Rue de la Convention. Brăncuşi alături de Urmuz, e pentru mine o mustrare continuă. Cum n'am putut încă din meteori sau din pădurile de molifţi rupe condeiul cu care să desenez pe scoarţa unei zile toată patima toată admiraţia mea pentru dînşii. Studiul tău, în care pe Brăncuşi ca pe o ciutură îl urc pînă la buze şi 'ntr'o cerneală de curcubeu laşi să se oglindească întreagă raţiunea şi pasiunea a contopite, l'aşi fii voit al meu. Dacă mi s'ar deschide cîndva inima s'ar găsi ntipărit – ca urmele unor scoici pe o grezie chipul extraordinarului inspirat din Impasse Ronsin

Une strophe pour vous Geneviève
Ouvert le ciel d'une lettre
Des étoiles pure la fièvre
Offre d'ici le cœur incerte

Salue l'angelique la douce
Donc merveilleuse je vous apprends
Si le souvenir est une source
Poisson votre visage apparent

CE REGULĂ de modestie şi de cuviinţă m'ar putea împiedică să mărturisesc de aici emoţia şi dragostea mea pentru acest nedesmînţit iubitor al poeziei şi suav poet. Perpessicius? I-am auzit glasul străbătut de curenţi calzi la Radio, l-am ascultat cu cîtă atenţie duce la ureche scoica unui refugiu de speranţă sau de tristeţe. Cîţi mai sunt asemeni lui în al XX-lea secol după Hristos? Pentru atingerea frunţii sale de azur şi de incandescenţă să-i trimit în acest sfîrşit de toamnă coşul inimii plin de fructele sîngelui şi ale prieteniei.

RECITALUL DELA BARAŞEUM. Ochii noştrii au asistat la acest spectacol pe care ora retragerii de la ospeţe, ora 9 a serii cu birjari osteniţi şi felinare cu respiraţia scăzută, într'un nimic nu-l prevestise.

Cu şapte actori ca şapte clape de pian multiplicate cu ele însile, intensificate într'un flux pînă la cer, pînă la o contopire cu toate furtunile şi liniştile, D-l Steinberg a ştiut să dezlănţuie o simfonie, să răstoarne călimările emoţiilor, să treacă pe dinaintea ochilor o cavalcadă de oglinzi şi de cascade. D-sa e fără îndoială un merituos şi contimporan regisor.

I. V.

LETIŢIA NECHIFOR şi LUCIAN GRIGORESCU. Acei doi artişti, acei doi calzi vizionari şi pictori ale căror expoziţii – a primuia a avut loc de la 1 Noem., la 1 Dec., iar a celui de-al doilea are loc de la 1 Dec. la 1 Ian., cor. în Sala „Regina Maria" – găsiască aici pentru emoţia lor autentică, pentru sinceritatea picturii lor salutul nostru entuziast şi camaraderesc.

D-L NICU PEŢL e lezat, e susceptibil, e furibund. Anusul d-sale bucal a chelălăit strașnic în noaptea unei cerneli cu un ecou de două ori rotund: OO. Cine ne-a pus să jignim pe d-l... (puneţi-mi puţin nisip între maxilare să vă spun cum il chiamă); cine şi-ar fi adus aminte că d-lui ne va divulga colaborarea noastră la coşul (să fie al dracului cine minte?) revistelor – a noastră, noi, cari am ţinut acestui domn la coş un ignobil manuscris dat cu stăruinţe să fie publicat în „Integral", fosta revistă a „analfabeţilor" de acum? Cine şi-ar fi închipuit ca d-l I. Cîlţ se va supăra pentru un I. Fleţ de lucru ? Cine ne-a pus să urinăm pe d-l I. Pîrţ care a avut întotdeauna pe gura d-sale dublă ca nişte valve, un surîs afabil, cocarda unui entuziasm neprecupeţit pentru noi? pe acest domn care a scris un roman sordid şi învăţat dintr'o carte care se cheamă „Paradisul Statistic" şi din proza de înaltă tensiune şi virtute literară a unui iubit şi blond prieten?... roman care ne-a fost trimis fiecăruia din noi – o cu cîtă bunăvoinţă, cu ce dedicaţii şi pe care l'am dat să-l citească şi să-l aprecieze lui Chitră, negustor de ciorapi cu defecte, şi care ştie să zică:

Je mange de la merde
Ce-am avut şi ce-am să pierd
Je mange de la merde
cu ou fiert...

Şi dacă d-l Scîrţ ne va bate (Bată-te norocul moţule !), îl va bate tot pe Chitră fiindcă i-a citit romanul, fiindcă e sfrijit, ştirb, cu pupilele saşii şi încrucişate ca braţele, fiindcă e incompatibil şi fiindcă forţa lui fizică încape într'un singur deget de poet şi de mardeiaş al d-lui I. Pîrţ. Apoi am strîns mîna d-lor Savel, Baltazar şi Celarianu, am tras de lanţ, ne-am încheiat bretelele şi am eşit pe coridor. Chier... oh! c'est bien et pour dire votre nom il faut peter qu'une seule fois.

„UNU" pentru toţi şi toţi fără UNU

UNU
revistă de literatură
apare lunar ■ redactor: Saşa Pană
Bucureşti (2) g-ral angelescu, 16

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ CAROL I CLUJ

c. 2925 – „Atelierele Răsăritul"